

UNITAT DIDÀCTICA
1r CICLE PRIMÀRIA

Maria Beneyto
Cuñat

MARIA BENEYTO CUÑAT

Maria Beneyto Cuñat (València, 1920-2011) és una de les escriptores més interessants de la literatura valenciana. Va escriure poesia, contes i novel·les, tant en català com en castellà, i va ser una de les renovadores de la narrativa valenciana de la postguerra.

1. Maria Beneyto Cuñat

Maria Beneyto Cuñat va nèixer a València el 1920. Son pare era escriptor de teatre, i quan ella tenia huit anys va marxar amb la família cap a Madrid, per veure si allà tenia èxit. La mare era modista, brodadora i costurera

Parlem

- a-** Sabeu què feia una costurera? En coneixeu alguna?
- b-** A què es dediquen els vostres familiars?
- c-** Feu una llista amb els noms dels oficis que coneixeu o que recordeu.

Maria va començar a escriure a escola. Ella conta que li agradava tant fer redaccions i que les feia tan bé, que les seues mestres van intentar que li donaren una beca per poder estudiar, però no va poder ser perquè, quan tenia 18 anys, va haver de tornar a València amb la família a conseqüència de la guerra.

Quan acabà la Guerra Civil, Maria i sa mare es van quedar soles. Sa mare estava cega i Maria va haver de treballar per tirar avant.

Però ella seguia escrivint: cartes, novel·les, contes, poemes en castellà.

Quan va poder, va voler aprendre valencià i començà a escriure-hi també. Publicà molt i guanyà molts premis en totes dues llengües.

Va morir a València el 2011.

Posa't a prova

Sembla que s'han desordenat aquestes fotografies de l'àlbum de fotos de Maria Beneyto. Ordena-les cronològicament perquè tornen a estar al seu lloc. Només has de posar el número d'ordre en el quadre que hi corresponga:

Llegint un llibre

Maria Beneyto
amb la mare

Maria en una
entrevista

Amb una amiga

Ordena les paraules i coneixeràs el nom de cinc obres de l'autora. Després, copia-les.

a.- *El ve riu crescut*

b.- *de les quatre Poemes estacions*

c.- *forta La dona*

d.- *veu Altra*

e.- *que viu al La gent món*

Ací tens altres títols de Maria Beneyto:

 Pel títol, quin dels tres llibres t'agradaria llegir? _____
Per què?

  Entre tota la classe inventeu un conte amb una dona forta de protagonista.
«Hi havia una vegada fa molts i molts anys una dona forta...».

 Dibuixa-la.

2. Llegim poesia

Contagiada per l'afició del pare per l'escriptura, Maria començà a llegir quan era molt menuda. I després, quan ja es va fer gran, va escriure novel·les, contes i poemes com aquest:

Llig o escolta aquests poemes:

Una fulla a la tardor
amb les seues manetes
s'abraçava a l'arbre gran
i deia: «Adeu, germanetes!».

Les germanes fulles
anaven al ball
rialles per l'aire
i els vestits daurats.

[...]

Els ocells que són
música que vola,
refilets duran
a l'infant que plora.

I és l'amor,
és la joia que du
una flor sense nom per a tu.

La primavera per a mirar-te
ve a la finestra.
¿Veus l'arbre,
el niu,
el camp que riu...?

Els infants de la lluna
juguen de nit
amb un astre d'escuma
molt divertit.

Escoltem i parlem

Abans de parlar dels poemes, feu un rogle en la classe i responeu:

- a.-** Com us imagineu la vida dins d'un núvol? O com una fulla?
- b.-** Recordeu quines són les estacions?
- c.-** En quina estació esteu en aquest moment?
- d.-** Com ho noteu?

Què passa amb les fulles a la tardor?

- a.-** De quin color es posen?
- b.-** Per què pensem que l'autora diu que les germanes fulles anaven al ball?

Conteu al grup alguna anècdota divertida que us haja passat en la vostra estació preferida. O en la que menys us agrade!

Llegiu de nou els poemes en veu alta i jugueu amb ells:

De manera individual o en petits grups llegiu el poema després d'haver escoltat la mestra o el mestre. Mireu si hi trobeu un ritme marcat!

Nela 25

Com si tinguéreu molt, però que molt de fred

Molt ràpidament, com si inguéreu pressa

Allargant les consonants RRRRR

Com si fóreu un infant que plora

Cantant un rap

A «càmera lenta»

Allargant les consonants SSSSS

El poema compromés!

- 1.- Primer, torneu a llegir el text individualment.
- 2.- Després, formeu grups de tres o quatre persones i trieu una situació per a representar. Aquestes us poden servir d'exemple, però la imaginació és vostra:
 - Esteu ballant i de sobte arriba una gran bufada de vent.
 - Esteu a la porta de l'escola i comença a ploure a bots i barrals.
 - Esteu damunt d'una taula de surf, en meitat d'una ona de rècord.
 - Esteu fent una «batalla» de rap.
- 3.- Prepareu durant un temps la lectura: personatges, situació... La lectura ha de deixar clara la situació que esteu representant.
- 4.- Els i les companyes han d'endevinar què us passa mentre llegiu.

Treballarem en grups de dues o tres persones, de manera que entre totes poseu en comú el que sabeu. Si desconexu alguna cosa, no hi ha problema, pregunteu a la mestra o al mestre.

Hi ha alguna paraula que no coneixeu? Quina? Pregunteu i escriviu-la als quaderns.

-De quin color són els «vestits daurats»?

Blaus

Rojos

Grocs, com l'or

-On ve la primavera per mirar-te?

A la finestra

Al tren

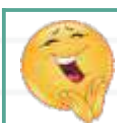

A casa

Al mar

-Com està l'astre d'escuma?

Amb qui juga?

Amb els infants de la lluna

Amb un gos

Amb les ones

Mira les imatges de paisatges. Segur que has passejat i has pogut observar els canvis que provoca el pas de les estacions en la natura. Les sabeu reconèixer? De manera individual, escriu a sota de cada imatge el nom que correspon a cada imatge:

primavera

estiu

tardor

hivern

Escrivim i pintem

Copia totes les paraules del poema que comencen per A:

Pinta les FULLES i escriu totes les paraules que conegues que comencen per la lletra F:

Endevina, endevinalla

Si la saps, contesta-la!

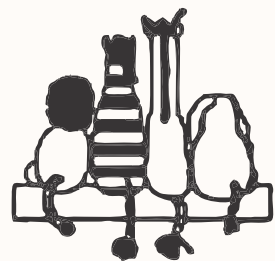
És un temps de calor,
d'oci i migdiada,
de platja i muntanya
i nit estrellada.

Què és?

L'_____

Són dos germans
i dues germanes.
La primera alegre,
el segon fogós,
la tercera és trista
i el quart de la colla,
avorrit del tot.

Les_____

Redó, redonet com un botonet
i qui em troba a l'estiu
ha de ficar-se barret.

El_____

Una gran bombeta
penjada al cel
que de dia balla
i per la nit es fica un vel

Després de l'hivern vinc
amb capa de flors
i enagües verdes sostinc.

Quina cosa és
que tots els anys ve
carregada de flors
de flaïres i colors?

La _____

Cauen, cauen sense
parar
i no deixen
de ballar.

Les _____

Les muntanyes
enfarina,
però agafada és
massa fina.

La _____

🤔 Quina estació de l'any t'agrada més?

Quines són les coses que més t'agrada fer en eixa estació?

Llegiu els poemes en veu alta i jugueu amb el to de veu (amb veu trista, amb veu alegre, amb veu misteriosa...).

Nela 25

Hivern

El fred és un home trist
que no té lloc ni cadira,
que no pot trobar un llit
quan la soneta el ulls crida.

Nela 25

Tardor

I la mare en trigar
els diu «xiquets, veniu,
que ja ve la tardor
a emportar-se l'estiu!».

Escoltem i parlem

Hivern

Qui és el protagonista del poema?
Com se sent aquest «home trist»?
Què li falta?
Quan vosaltres teniu fred, què feu?

Tardor

- Qui parla en els poemes?
- Quina estació de l'any arriba?
- Quina estació se'n va?

Escrivim

Copia una paraula dels poemes que comence per:

- F _____
- M _____
- T _____
- A _____

Busca 2 paraules que rimen amb **TARDOR**:

_____ . _____

Ordena alfabèticament aquestes paraules:

tardor, fred, ocells, primavera, hivern, abraçar, refilar

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

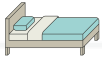

I ara, tria 4 paraules de les dues llistes anteriors i inventa una petita història, que pot començar:

Hi havia una vegada...

Torna a llegir el poema i després completa les paraules que li falten a l'estrofa amb l'ajuda de les imatges que tens al costat:

El _____ és un _____ trist
 que no té lloc ni _____
 que no pot trobar un _____
 quan la soneta els _____   crida.

Juga amb els versos:

*El fred ve d'un país blanc
amb la pell tota glaçada.*

Primer canvia les paraules que hi proposem i, després, inventa-te-les totes:

El fred ve d'un _____
amb la pell tota _____.

El _____ ve d'un país _____
amb la _____ tota glaçada.

El _____ ve d'una _____
amb el _____ tot _____.

_____ ve _____
amb una _____.

Fem teatre!

En grups de 3 o 4, un xiquet o una xiqueta fa de «mare» i la resta del grup fan de xiquetes i xiquets que juguen. Quan la «mare» diu la frase del poema, els altres fan veure que guarden les joguines i miren el cel esperant la tardor. Busqueu una cançó si us ve de gust.

Una persona del grup fa de «fred» i la resta busqueu maneres d'ajudar-lo: podeu oferir-li cadires, mantes, abraçades... Convertiu-ho en una petita representació amb diàlegs improvisats.

El poema no té il·lustració. Fes-la com l'imagines.

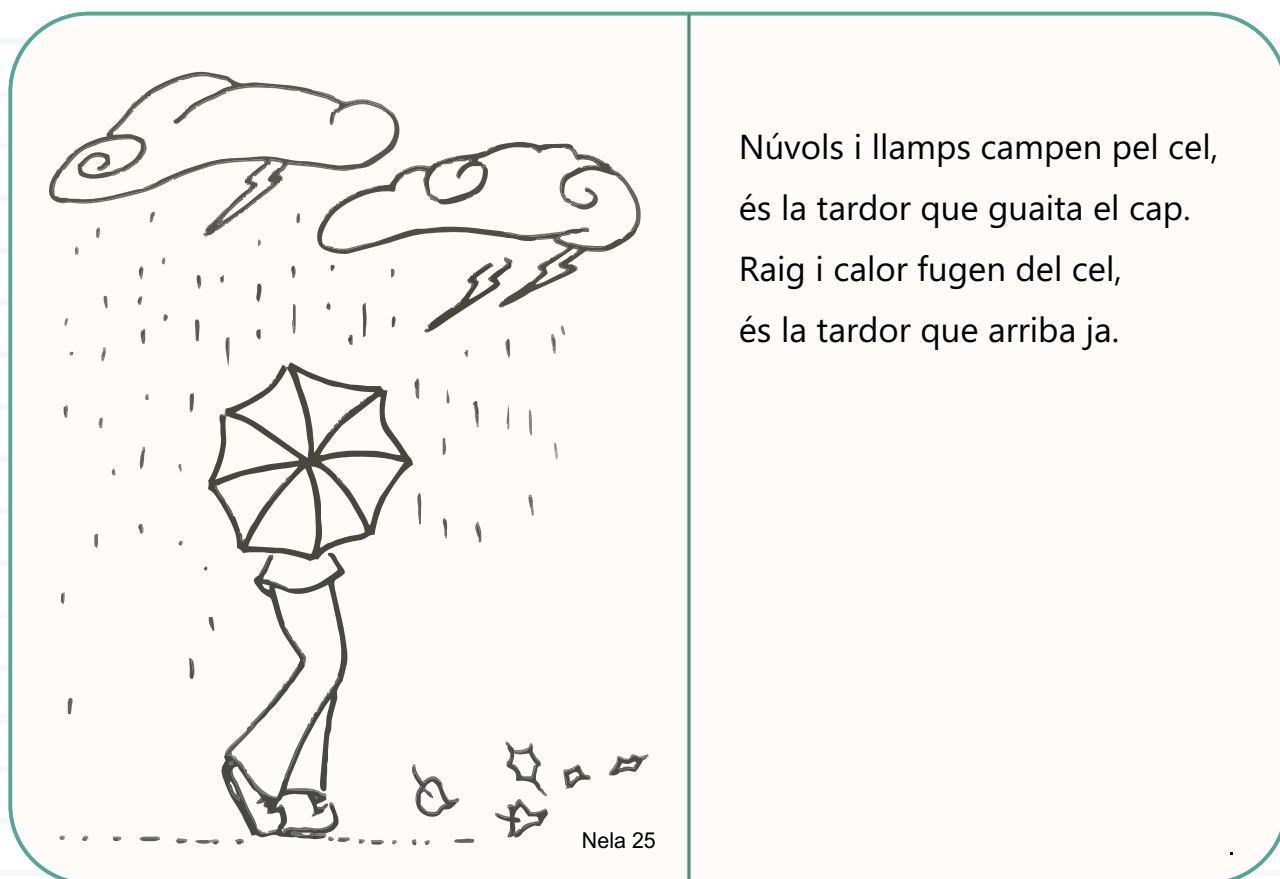
La primavera per a mirar-te
ve a la finestra.
¿Veus l'arbre,
el niu,
el camp que riu...?

Per acabar, creem

Les germanes Roig, Manola (Nela 25) i Rosa, han volgut jugar al joc d'escriure poemes i il·lustrar-los.

Al ritme dels mesos, dels dies i el sol,
és que l'any avança a pas de pardal.
La llum venç la nit que plora o que riu,
amb passos de puça, arriba l'estiu!

En parelles, com **Manola i Rosa**, inventeu i il·lustreu un poema amb algun dels elements de les estacions de l'any: les festes, la roba, les coses que feu... Amb tots els poemes i les il·lustracions de la classe, feu una exposició o un llibre —en paper o digital— per poder-lo compartir. I passeu-ho bé amb la Maria Beneyto Cuñat!

"Foto portada cedida per l'Espai Joan Fuster"

Unitat didàctica: Anna Gascon Peña

Maquetació: GZ-disseny